

технічний прийом видалення накопиченого у вим'я молока. Воно впливає на фізіологію корови і сприяє розвитку молочної продуктивності. Незалежно від способу доїння необхідно дотримуватись загальних зоогігієнічних та ветеринарно-санітарних вимог. Для забезпечення здоров'я молочної залози корови та нормативних показників якості молока, слід приділяти особливу увагу гігієні вимені, яка полягає в його обробці до та після доїння спеціально призначеними засобами.

Список використаних джерел

1. Бондар А. О., Поручник М. М., Тарасенко Л. О., Рудь В.О. Гігієна тварин та ветеринарна санітарія : навчальний посібник. Миколаїв: МНАУ, 2018. 179 с.
2. Основи технологічного процесу доїння / Штандера А. Ю. 2020. URL: <https://smf.org.ua/wp-content/uploads/2020/04/Tekhnolohiia-doinnia-17.06.19.pdf>
3. Технологія доїння корів у доїльних залах / Довідник ветеринара. URL: <https://uvt.com.ua/tekhnolohiia-doinnia-koriv-u-doilnykh-zalakh/>
4. Роботизована доїльна система Lely Astronaut A4 / TRACTORIST.UA. URL: <https://traktorist.ua/technologies/664-robotizovana-doyilna-sistema-lely-astronaut-a4> (дата оновлення: 04.09.2023 р.)

УДК 351.779:636.083.42

ГІГІЄНА ДОГЛЯДУ ЗА КІНЦІВКАМИ, КОПИТАМИ ТВАРИН

Яна ВОЙДЕНКО, здобувачка вищої освіти 6-го курсу освітнього ступеня «Магістр» факультету технології виробництва і переробки продукції тваринництва, стандартизації та біотехнології, спеціальність 212 «Ветеринарна гігієна, санітарія і експертиза»

Науковий керівник – **Алла БОНДАР**, кандидат сільськогосподарських наук, доцент кафедри ветеринарної медицини та гігієни

Миколаївський національний аграрний університет, м. Миколаїв, Україна

E-mail: aobondar@mnau.edu.ua

Від стану кінцівок тварини багато в чому залежить здоров'я її організму. У великої рогатої худоби важливо забезпечити ще й належний догляд за копитами. Корови особливо вразливі в цьому плані. Адже проблеми з копитами призводять до значного зниження їхньої продуктивності.

Для загальної профілактики захворювань копит у великої рогатої худоби в тих господарствах, де ці захворювання реєструються часто, необхідно обладнувати спеціальні бетоновані ванни, які заповнюють 10 % розчином мідного купоросу на глибину 10-12 см. Звичайно їх розміщують перед входом у доїльні зали в усю ширину проходу на довжину 4-6 м. Через них пропускають тварин 1-2 рази на два дні або щоденно протягом кількох днів. Для профілактики захворювань копит ефективні формалінові ванни, в тому числі для великої рогатої худоби. Для ванн використовують 5 % розчин формальдегіду. Він посилює захисні властивості рогової капсули у зв'язку із тим, що молекули формаліну прикріплюються до амінокислот білкового ланцюга креатинів, чим зміцнюють копитний ріг. Крім того, формалін виявляє

сильну дезінфікуючу дію. Він значно дешевший від аналогічного розчину мідного купоросу. Застосовуючи формалінові ванни, важливо стежити, щоб підлоги були сухими. При проникненні вологи в м'які частини копита у них, так як і в ділянці вінчика, виникають подразнення.

У станках для утримання свиней, особливо молодняку, недопустима наявність нерівних твердих бетонних вологих підлог. Для профілактики захворювань кінцівок важливе значення мають своєчасне усунення всіх нерівностей, постійне підтримання сухості й чистоти підлоги. Вирощування підсисних поросят на твердій бетонній підлозі без підстилки призводить до пошкодження шкіри на дорсальній частині кінцівок, у зап'ясному суглобі. З метою профілактики травматизму в гніздах стелять м'яку підстилку. Особливо регулярного і старанного догляду потребують кінцівки й копита у коней, оскільки вони частіше, ніж в інших тварин, намокають і охолоджуються, забруднюються, а також піддаються механічним пошкодженням. Відсутність належного регулярного догляду за кінцівками при пересуванні коней по брудних чи твердих дорогах спричиняє розвиток хронічного запалення суглобів, сухожилля, слизових бурс тощо [2].

Щоб запобігти хворобам кінцівок у коней, необхідно правильно використовувати та утримувати тварин і доглядати за копитами. При будівництві конюшень підлоги і лотоки обладнують згідно із вимогами гігієни, враховуючи особливості будови та фізіології копита. Кращими вважають глинобитні підлоги. Для успішного використання коней важливе значення мають правильне вирощування і тренінг молодняку. Коней привчають до систематичного (перед постановкою в стійло чи денник) очищення, а при потребі – до обмивання й обсушування кінцівок. Після важкої або тривалої роботи з метою запобігання порушенню крово- і лімфообігу, утворенню набряків рекомендується робити масаж кінцівок знизу вгору за допомогою джгутів. Коням із слабким сухожиллям перед роботою корисно бинтувати кінцівки. Роблять це і на час бігу. Бинти накладають також на період перевезення тварин у вагонах, перед тривалим стоянням.

Догляд за копитами полягає в регулярному (після роботи) огляді, очищенні (за допомогою дерев'яного ножа) стрілки від болота та гною, замиванні (не холодною водою) і протиранні досуха сукниною. Проте не слід змазувати копита дьогтем, нафтою й мазями, що висушать копитний ріг, внаслідок чого він стає крихким і ламким. У міру відростання копитного рогу копито зрізують і розчищають за допомогою копитного ножа, копитних ножиць, обсічок із молотком і рашпіля. Систематично копита обрізають у тварин усіх груп, особливо з репродуктивних стад. Якщо цього не робити, то передня частина стінки копита відростає швидше, ніж задня. Тому при стоянні або русі у таких тварин збільшується тиск п'яткової частини копита на м'якуші. Виникають розтягнення зв'язок і сухожилля, намулення. Копита набувають неправильної форми, розвиваються їх патології, виникають болі. Тварини починають кульгати, погіршуються умови і можливості приймання корму, випасання, доїння, значно ускладнюється парування, особливо у самців. Регулярне підрізування або рівномірне стирання сприяють рівномірному

спиранню кінцівки на всю поверхню підошви, зберігають механізм копита й правильну його форму.

Важливою умовою догляду за робочими кіньми є своєчасне і правильне кування. За допомогою підков копит запобігають швидкому стиранню їх при роботі на твердому ґрунті (дорозі), надають впевненості й стійкості, підвищують роботоздатність тварин, попереджують захворювання, інколи це дає можливість виправити деякі дефекти копит. Перековують коней 1-2 рази за 2,5-3 міс. Підкови підбирають з урахуванням зимового чи літнього сезону року та особливостей використання коня (транспорт, верхова їзда, спорт, сільськогосподарські роботи). Для догляду за копитами у господарствах, які використовують коней, потрібні ковалі, а для догляду за копитцями інших тварин необхідно мати відповідний інвентар і станок, де можна було б фіксувати кінцівки [1]. Догляд за кінцівками, копитами має першорядне значення для здоров'я та повноцінної життєдіяльності тварини.

Список використаних джерел

1. Бондар А. О., Поручник М. М., Тарасенко Л. О., Рудь В. О. Гігієна тварин та ветеринарна санітарія : навчальний посібник. Миколаїв : МНАУ, 2018. 179 с.

2. Демчук М. В., Чорний М. В., Захаренко М. О., Високос М. П. Гігієна тварин : підручник. Харків : Еспада, 2006. 520 с.

УДК 636.5.033

ЗНАЧЕННЯ МІКРОЕЛЕМЕНТІВ ДЛЯ РОСЛИН

Сергій ЗАСЛАВСЬКИЙ, здобувач (аспірант) вищої освіти 1-го курсу третього освітньо-наукового ступеня «Доктор філософії» (Phd) біолого-технологічного факультету, спеціальність 204 «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва»

Володимир СМІРНОВ, здобувач (аспірант) вищої освіти 2-го курсу третього освітньо-наукового ступеня «Доктор філософії» (Phd) біолого-технологічного факультету, спеціальність 204 «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва»

Науковий керівник – **Роман ОСЕРЕДЧУК**, кандидат сільськогосподарських наук, доцент кафедри технології виробництва та переробки продукції тваринництва

Львівський національний університет ветеринарної медицини та біотехнологій імені С. З. Гжицького, м. Львів, Україна

E-mail: orslviv@gmail.com

Мікроелементи (МЕ) – це хімічні елементи, необхідні для протікання життєво важливих процесів в живих організмах і містяться у невеликих кількостях (менше 0,001 %).

МЕ в мінімальних кількостях необхідні для здорового росту рослин та прибуткового рослинництва. Запобігати дефіциту мікроелементів у врожаї краще, ніж виправляти їх після появи симптомів.